ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС
Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції
2

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Національний університет «Одеська юридична академія»

ЄВРОПЕЙСЬКІ ОРІЄНТИРИ РОЗВИТКУ УКРАЇНИ: НОВІ ВИМІРИ У ВОЄННИЙ ЧАС

МАТЕРІАЛИ
Міжнародної науково-практичної конференції

Одеса, 16 травня 2025 року

Том 2

Одеса
2025

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)
Є 24

Рекомендовано до друку вченою радою
Національного університету «Одеська юридична академія»
(протокол № 8 від 16.05.2025 р.)

За загальною редакцією ***С. В. Ківалова***

Є 24 **Європейські орієнтири розвитку України: нові виміри у воєнний час** : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (Одеса, 16 травня 2025 р.) / за заг. ред. С. В. Ківалова. – Одеса : Фенікс, 2025. – Т. 2. – 716 с.
ISBN 978-617-8430-61-0

Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Європейські орієнтири України: нові виміри у воєнний час» містять результати наукових досліджень і практичних напрацювань вчених, фахівців і військовослужбовців, здійснені в умовах повномасштабної війни. У збірнику представлено як теоретичні, так і емпіричні дослідження у галузях філософії, загальної теорії держави і права, історії права, сучасних соціально-політичних процесів, соціології та психології.

Особливу увагу приділено аналізу загроз національній безпеці в конституційному, міжнародному та європейському правовому контекстах, а також питанням трудового, соціального, земельного, аграрного та екологічного права. Окремі розділи присвячено функціонуванню економіки та підприємництва в умовах євроінтеграції.

У збірнику також розглянуто проблематику цифрової трансформації, захисту інформації та кібербезпеки в умовах воєнного часу, методику викладання іноземних мов, перекладознавство, лінгвістику і журналістику. Висвітлено наукові здобутки в адміністративному, фінансовому, морському та митному праві, реформуванні судової системи, діяльності прокуратури, правоохоронних органів та адвокатури. Окремо проаналізовано питання кримінального права, кримінального процесу, кримінології, криміналістики, судової експертизи, медико-психологічного забезпечення правосуддя, а також аспекти цивільного, сімейного, господарського права, інтелектуальної власності та патентного судочинства. Розглянуто також актуальні питання діяльності бібліотек у закладах вищої освіти та фізичної підготовки здобувачів вищої освіти.

Збірник адресовано науковцям, викладачам, здобувачам вищої освіти, а також практикам у галузях права, економіки, соціології, політології, психології, філології, журналістики та кібербезпеки.

УДК 005.332.2(4):316.42(477)“364”“20”(062.552)

Відповідальний за випуск ***М. Р. Аракелян***

ISBN 978-617-8430-61-0

© НУ «Одеська юридична академія, 2025
© Автори статей, 2025

Кухаренко Сергій Вікторович
СИСТЕМА ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ У СФЕРІ МЕДІА В УКРАЇНІ. 546
Чепурна Олена Євгенівна
АНАЛІЗ ТЕОРЕТИКО-ІГРОВИХ МЕТОДІВ СУЧАСНОЇ КІБЕРБЕЗПЕКИ. 548
Соколов Артем Вікторович, Баландіна Наталія Миколаївна, Зігінова Юлія Костянтинівна
КОНЦЕПТУАЛЬНА ІДЕЯ ЗБІЛЬШЕННЯ БЛОКУ ДЛЯ МЕТОДУ З КОДОВИМ УПРАВЛІННЯМ ТА СЛІПИМ ДЕКОДУВАННЯМ 551
Черевко Євген Володимирович
ЧИСЕЛЬНЕ РОЗВ'ЯЗУВАННЯ РІВНЯННЯ СТРУНИ ЗАСОБАМИ БІБЛІОТЕК PYTHON. 555
Овчинников Микола Юрійович
КОМПАРАТИВНИЙ АНАЛІЗ МЕТОДІВ ВПРОВАДЖЕННЯ ЦВЗ В АУДІОФАЙЛИ 558
Слатвінська Валерія Миколаївна
ІНТЕГРАЦІЯ УМОВНОГО ГЕНЕРАТИВНО-ЗМАГАЛЬНОГО ПІДХОДУ ТА LSTM-МЕРЕЖ ДЛЯ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ ДІАГНОСТИКИ АНОМАЛІЙ У КІБЕРБЕЗПЕЦІ МЕРЕЖЕВОГО ОБЛАДНАННЯ 563
Скідан Владислав Сергійович
ПИТАННЯ ЗАХИСТУ ІНФОРМАЦІЇ ПРИ ВИКОРИСТАННІ ГЕЙМІФІКАЦІЇ НАВЧАЛЬНОГО ПРОЦЕСУ. 565
Поворознюк Олексій Олегович
МЕТОДИ ЗАХИСТУ МУЛЬТИМЕДІЙНИХ ДАНИХ ПІД ЧАС ВІЙНИ 568

СЕКЦІЯ 24. КОГНІТИВНО-ПРАГМАТИЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ ДИСКУРСУ, ТЕОРІЯ ТА ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ В АСПЕКТІ ВИКЛАДАННЯ ІНОЗЕМНИХ МОВ

Томчаковська Юлія Олегівна
ТИПОЛОГІЯ АНГЛОМОВНИХ МЕДІАТЕКСТІВ 571
Строченко Леся Василівна
ДОСЛІДНИЦЬКІ ПРИНЦИПИ ПАРАДИГМАЛЬНОГО ПРОСТОРУ СУЧАСНОЇ ЛІНГВІСТИКИ 573
Varieshkina Natalia
COMMUNICATIVE PRINCIPLE IN READING SKILLS FORMATION 575
Дихта Наталя Миколаївна
ОСОБЛИВОСТІ ПСИХОЛОГІЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ ТА АКТУАЛЬНІСТЬ ЇЇ ВЖИВАННЯ 578
Єрьоменко Світлана Василівна
ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ВІЙСЬКОВО-МОРСЬКОГО ДИСКУРСУ 580
Іванова Наталія Георгіївна
ЦИФРОВІ СТРАТЕГІЇ ВИВЧЕННЯ ІСПАНСЬКОЇ МОВИ ЯК ТРЕТЬОЇ ІНОЗЕМНОЇ: РЕАЛІЗАЦІЯ ДЕСКРИПТОРІВ INTERACCIÓN EN LÍNEA НА ПОЧАТКОВОМУ РІВНІ В УМОВАХ ВИЩОЇ ФІЛОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ 583
Козак Тетяна Борисівна
БІНАРНІСТЬ ПОНЯТТЯ 'ЧОРНИЙ'/'БІЛИЙ' У МОВАХ ПЕРВІСНОЇ ФОРМАЦІЇ 586
Марчук Ірина Петрівна
DEVELOPING INDIVIDUAL PROFESSIONAL PROGRAMS OF A TUTOR 589
Пеліван Оксана Костянтинівна
ВВІЧЛИВІСТЬ В ІСТОРИЧНОМУ АСПЕКТІ 592
Потенко Людмила Олександрівна
ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ВІЙНИ 595
Телецька Тетяна Володимирівна
ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ПРАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ: КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД. 598

Список використаних джерел:

1. Advanced American Dictionary. Longman : Pearson Education Limited, 2000. 1745 p.
2. Brown P., Levinson S. Politeness: Some universals in language usage. Cambridge. Cambridge University Press, 1987. 352 p.
3. Collins COBUILD English Dictionary. Harper Collins Publishers, 1995. 1971 p.
1. Dictionary of English Language and Culture. Longman Group Ltd., 1993.
2. Ehlich K. On the history of politeness. *Politeness in Language. Studies in its History, Theory and Practic*e / eds. R. Watts, S. Ide, K. Ehlich. Berlin : Noutonde Gruyter, 1992. P. 71-107.
3. New Webster's Dictionary and Thesaurus of the English Language. Lexicon Publications, Inc., 1993. 1149. p.
4. Sell R. The English Theophrastus: or the manners of the age, 1992. URL: https://archive.org/details/bim_eighteenth-century_the-english-theophrastus_1702
4. The Concise Oxford Dictionary. Oxford University Press, 1964. 1558 p.
5. Watts R., Ehlich K. Politeness in language: studies in its history, theory and practice. Berlin, New York : Mouton de Gruyter, 1992.

Ключові слова: ввічливість, принцип ввічливості, історичний аспект, міжособистісна комунікація, соціальна диференціація.

Keywords: politeness, principle of politeness, historical aspect, interpersonal communication, social differentiation.

Потенко Людмила Олександрівна
Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент

ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕАЛІЗАЦІЇ ІНКЛЮЗИВНОГО НАВЧАННЯ У ВИЩІЙ ШКОЛІ В УМОВАХ ВІЙНИ

Повномасштабна війна в Україні суттєво порушила всі сфери суспільного життя, в тому числі й систему вищої освіти. Сьогодні в складних умовах війни, надаючи якісні освітні послуги у вищій школі, ми повинні приділяти більше уваги інклюзивному середовищу в освіті, враховуючи додаткові виклики в організації навчального процесу. Зміни у формі організації освітнього процесу, зростання кількості студентів з особливими освітніми потребами, переміщення молоді в межах країни та за кордон – усе це вимагає переосмислення підходів до інклюзії у вищій школі. Заклади вищої освіти стикнулися з нагальною потребою в адаптації методів викладання, інфраструктури та системи підтримки до нових реалій. Ефективна реалізація інклюзивної освіти в таких умовах передбачає не лише доступність освітніх ресурсів, а й створення підтримувального середовища, що враховує фізичні, психологічні та соціальні потреби здобувачів освіти.

Щоб забезпечити людям з інвалідністю рівні права в нашому суспільстві Україна підписала Конвенцію про права осіб з інвалідністю (24 вересня 2008 року) [1]. З моменту ратифікації цього акту 16 грудня 2009 року Верховною Радою України імплементація Конвенції стала одним із пріоритетних завдань Уряду.

Вищі навчальні заклади в Україні зобов'язані впроваджувати конвенцію про права осіб з інвалідністю та сприяти інклюзії в університетах. У цьому контексті актуальним стає аналіз практик, які застосовуються в університетах, оцінка їх результативності, а також визначення бар'єрів і можливостей для подальшого вдосконалення інклюзивного середовища у вищій освіті під час війни. Адміністративно-викладацький персонал українських університетів повинен бути навчений реагувати на різноманітні потреби студентів, технологічні інструменти повинні бути оптимізовані для забезпечення доступності, а інституційна політика повинна реагувати на поточні кризи, з якими студенти стикаються щодня.

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14 квітня 2021 року № 366 було прийнято Національну стратегію зі створення безбар'єрного простору України до 2030 року [2]. Стратегія створювалась і розробляється фахівцями, які тривалий час працюють у сфері інклюзивності. Зокрема, прицип безбар'єрності охоплює такі напрямки у різних сферах життя, як: фізичний, інформаційний, цифровий, освітній, суспільно-громадський, економічний. До ключових проблем, на розв'язання яких спрямована Національна стратегія, відносяться:

- освітнє середовище є недостатньо інклюзивним, безбар'єрним та дружнім, не створює належних умов для отримання якісної освіти, соціалізації, підготовки до самостійного життя та професійної діяльності;
- недостатня самореалізація осіб з особливими освітніми потребами через відсутність якісного доступного інклюзивного навчання в територіальних громадах;
- недостатній рівень сприйняття українським суспільством багатоманітності людини [4].

В інклюзивному просторі, який базується на безбар'єрності як нової суспільної норми, студенти, незалежно від їхніх здібностей чи особливих потреб, життєвих умов чи обмежень, отримують рівні можливості для здобуття освітніх послуг і беззаперечно мають право на ефективний освітній досвід. Ключовим фактором цієї нової суспільної норми є сприйняття відмінностей не як проблем, які потрібно вирішувати, а як можливостей для збагачення освітнього досвіду.

Забезпечення ефективності інклюзивного навчання в умовах воєнного часу передбачає більше, ніж просто надання доступу до онлайн-ресурсів чи гнучких форматів навчання. Це вимагає комплексного, орієнтованого на здобувача освіти підходу, який ставить на перше місце безпеку, психічне здоров'я та емоційну стійкість, зберігаючи при цьому академічні стандарти. Забезпечення поваги до різноманітності, персоналізованих підходів до навчання, фізичної доступності, розробка та адаптація методів викладання і навчальних програм для задоволен-

ня різноманітних потреб кожного здобувача вищої освіти повинні стати пріоритетними завданнями для академічної спільноти. Досліджуючи проблематику ефективної реалізації інклюзивного навчання, сучасні науковці пропонують адаптаційну концепцію розвитку інклюзивного навчання в умовах війни, яка містить інноваційні педагогічні рішення – цільові онлайн-платформи, та освітні ресурси, інтерактивне навчання, стимуляційні практики, а також проблемно-орієнтовані методи та персоналізацію освітнього процесу [3].

Університети можуть полегшити студентам з інвалідністю навчання, зокрема: звільнити таких студентів від обов'язкового відвідування семінарів та лекцій, дозволяючи індивідуальний графік; зробити лекційні матеріали та книги доступними онлайн; подовжити час на підготовку та складання іспитів; дозволити курсові роботи замість презентацій та індивідуальні іспити замість групових.

Інклюзія під час війни включає в себе емоційні розлади, втрату концентрації уваги та інші невидимі бар'єри на шляху до навчання, які часто залишаються поза увагою. Ефективне впровадження інклюзивних практик під час війни вимагає системного підходу, який включає травмоінформовану педагогіку, доступні цифрові платформи, індивідуальну академічну підтримку, психологічне консультування та створення безпечного й емпатійного навчального середовища. Викладачі та адміністративний персонал мають бути оснащені не лише технологічними ресурсами, а й емоційним інтелектом та підготовкою, необхідною для реагування на різноманітні потреби студентів. Наслідки повномасштабної війни, нові виклики вимагають переоцінки того, як планується, надається та оцінюється інклюзивна освіта.

Таким чином, інклюзивна освіта повинна розширюватися, щоб стати більш цілісною та адаптивною, зосереджуючись на справедливості, гнучкості та сталості.

Ефективність реалізації інклюзивного навчання має велике значення не лише для України, а й для світової освітньої спільноти. Ця проблема порушує важливі питання про стійкість, права людини та роль освіти у підтримці соціальної згуртованості під час кризи або війни. Проаналізувавши поточний стан інклюзивних практик у вищій освіті України та дослідивши інноваційні стратегії для покращення, ми зможемо зробити свій внесок у створення більш інклюзивної, справедливої та готової до майбутнього моделі освіти, здатної вистояти навіть за найсуворіших обставин.

Список використаних джерел:

1. Конвенція про права осіб з інвалідністю. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_g71

2. Національна стратегія розвитку інклюзивного навчання на період до 2029 року (2024). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/527-2024-%D1%80#Text

3. Гренюк Л., Олексенко В., Фединяк Н. Інклюзивне навчання в умовах війни: адаптація та нові виклики для педагогів. *Молодь і ринок.* 2025. № 2/234. С. 40-45. DOI: https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.324600

4. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти. Включення в освітній процес осіб з особливими освітніми потребами. 2024. URL: https://op.edu.ua/sites/default/files/publicFiles/node_int_progs/01_ua_metod_d_4_2.pdf#page33

Ключові слова: інклюзивна освіта, інклюзивний простір, безбар'єрне середовище.
Keywords: inclusive education, inclusive environment, barrier free environment.

Телецька Тетяна Володимирівна
Національний університет «Одеська юридична академія»,
доцент кафедри іноземних мов, кандидат філологічних наук, доцент

ПРОФЕСІЙНО-ОРІЄНТОВАНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ПІДГОТОВЦІ ФАХІВЦІВ ПРАВНИЧОЇ ГАЛУЗІ: КОМПЕТЕНТНІСНИЙ ПІДХІД

Модернізація української вищої професійної освіти потребує компетентнісного підходу до навчання, який передбачає не просто трансляцію знань, умінь та навичок від викладача до студента, а й формування у майбутніх юристів професійної компетентності. Професійна компетентність юриста визначається А. Б. Мудрик як «поглиблене знання предмета; сукупність професійних знань і професійно значущих особистісних якостей, що детермінують самостійну й відповідальну діяльність людини; спроможність та вміння виконувати певні професійні функції; прояв єдності професійної й загальної культури; інтегративна характеристика фахівця, що демонструє готовність та визначає його здатність успішно виконувати професійну діяльність як важливий компонент підсистеми професіоналізму діяльності» [1, с. 95].

В умовах розширення зовнішньоекономічних зв'язків, розвитку міжнародного співробітництва у кожній галузі та сфері життєдіяльності особливо важливим стає той факт, що сучасний фахівець повинен мати високий рівень мовної підготовки для своєї професійної діяльності та подальшого професійного зростання на основі вивчення вітчизняної та зарубіжної практики.

Одними із основних завдань навчання іноземної мови для її застосування у професійних цілях можна назвати наступні: активне використання правової лексики в усній та письмовій формах; обговорення, аналіз та вирішення запропонованої юридичної ситуації; переклад оригінальної літератури правового профілю; дослідження правових документів іноземною мовою та коректне тлумачення їхнього змісту; ведення дискусії на правові теми іноземною мовою.

Умовами для професійно-орієнтованого навчання іноземної мови студентів юридичних спеціальностей є ознайомлення їх із базовим текстовим та термінологічним матеріалом, який може бути представлений усіма видами підмови права: конвенціями та договорами, судовими рішеннями, текстами резолюцій